בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', ב' באב תשס"ד (20 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת...": [על המתרחש בעולם במאה ה- **19** לסה"נ] [ואלה תולדות...2000]

בתחילת המאה ה- **19**, נדמה היה כי המדינות האירופיות האנטי-מהפכניות הצליחו לבטל את הרפורמות שהחלו במהפיכה הצרפתית. אך למעשה, לא היה אפשר עוד להחזיר את הגלגל אחורנית. המלכים ה"אבסולוטיים" נזקקו עתה למקור לגיטימציה חילוני, ונאלצו להסכים להקמת מוסדות פרלמנטריים, שעמם חלקו מעתה את סמכויותיהם. בה בעת, הוחרפה מאד האי-נחת מן הסדר האירופי המחודש גם בגלל השינויים הכלכליים והחברתיים המקיפים שהביאה עמה "המהפיכה התעשייתית". באוכלוסיה העירונית החדשה, נתנו עתה את הטון קבוצות של משכילים ומשכילים למחצה, וכן סוחרים, שסביבם החלה להתפתח ציבוריות מסוג חדש. הם הרבו לקרוא עתונים וכתבי-עת ולהשתתף בארגונים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים מכל הסוגים.
המאבק המשולב על רפורמה פרלמנטרית, על הרחבת זכות הבחירה ועל יצירתן של מדינות לאום, שהן מדינות-חוק המנוהלות על-פי עקרונות הליברליזם – הוא הוא המאפיין את ההיסטוריה הפנימית של כל מדינות אירופה במאה ה- 19. הנסיון המהפיכני של 1848 להגיע להישגים בתחומים אלה אמנם נכשל, אך הנושאים שעלו על הפרק לא ירדו עוד מסדר היום הציבורי. תקופת הפריחה הכלכלית במהלך הרבע השלישי של המאה ראתה את יישומן של רפורמות ליברליות בכל הסוגים בכל ארצות אירופה, כולל רוסיה,; את הקמתן של 2 מדינות-לאום חדשות: איטליה וגרמניה; ואת התחזקות החיים האוטונומיים באימפריה ההאבסבורגית [אוסטריה-הונגריה], שנראתה קודם לכן קפואה ללא תקנה.
פריחה כלכלית זו הביאה עמה לקראת סוף המאה גם שלב נוסף בתהליך התיעוש. "המהפכה התעשייתית השניה" העבירה את מרכז הכובד לתעשיה הכימית, לשימושי החשמל ולחיוניות הקשר בין ענפי הכלכלה האלה לבין עולם המדע. בעקבותיה השתנה גם מאזן הכוחות העולמי; אנגליה איבדה את הבכורה הכלכלית שלה, ועלתה מאד חשיבותן של ארצות-הברית וגרמניה. במקביל, התחזק תהליך הריכוזיות של ענפי התעשיה השונים, ועמו כוחם המאורגן של הפועלים. במהלך המאה החלו הפועלים להיאבק לא רק על מקומם כאזרחים מלאים ושווי זכויות במדינותיהם, אלא אף על זכויות סוציאליות מסוג חדש: הזכות להתקיים בכבוד מעבודת כפיים ולחיות בחברה המתחשבת בצורכיהם, דואגת לחימוך ילדיהם ועומדת לצדם בשעת צרה.
בסוף המאה עמד גם הסוציאליזם במשבר חריף. נחקקו אמנם מספר חוקי סעד וביטוח, אך בכל מקום נזהרה המדינה מלהתערב בתנאי העבודה של הפועלים ובמאבקיהם לשיפור השכר ולקיצור יום העבודה. אי-יכולתה של המערכת הקיימת להתאים עצמה לתנאים משתנים באה לידי ביטוי גם בתגובה על תביעותיהם של ארגוני נשים חדשים לשיווי-זכויות מלא. נתקלו הדרישות ה"רדיקליות" האלה בהתנגדות נמרצת מצד גברים, ולפעמים אף מצד נשים. לקראת סוף המאה גדל אמנם שוק העבודה לנשים – בעבודות שירות, פקידות והוראה – אך בשום מקום לא הושלמה האמנציפציה שלהן לפני מלחמת העולם הראשונה. במקביל, החריפו המאבקים על מהותו של העולם המודרני גם

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', ב' באב תשס"ד (20 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בתחומי התרבות. זרמים חדשים במדע, במחשבה, בספרות ובכל ענפי האמנות ביקשו להמשיך ולפרק את התבניות המסורתיות והמוכרות, או את מה שעוד נשאר מהן.

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל